

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์ และข้าราชการ ในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ

Management of Rajar the Development of a Participative Model for Faculty Senate in the Management of Rajabhat University

ประสิทธิ์ ไชยศรี*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3) ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 263 คน ประกอบด้วย ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 39 คน และกรรมการสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 224 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และ 5) การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง นำไปแยกองค์ประกอบด้วยวิธี การวิเคราะห์

องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ได้องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักคือ 1) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.95 มีองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยงบประมาณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.93 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบย่อยบุคลากร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.91 ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบย่อยนโยบาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อยการปฏิบัติงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ 3) การมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าน้ำหนัก

*สาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

องค์ประกอบ 0.89 ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบย่อย คือองค์ประกอบย่อยยุทธศาสตร์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบย่อยมาตรการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.79 ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบย่อยทรัพย์สิน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบย่อยคุณค่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนอื่นๆประกอบด้วย ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่า 1.33 มีค่าน้อยกว่า 5.0 ไม่แตกต่างจากทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับ 0.05 $p = 0.09$ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ CFI (Comparative Fit Index) มีค่า 0.99 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน Standardized Root Mean Squared Residual: SRMR มีค่า 0.04 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA มีค่า 0.03 มีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 - 0.08 ค่า TLI (Tucker-Lewis Index) หรือ NNFI (Non-Normed Fit Index) มีค่า 0.99 ไม่แตกต่างจากทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกลมกลืน ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม สภาคณาจารย์และข้าราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

The objectives of this research were to (1) study the conditions of Faculty Senate's participation in the management of Rajabhat University, (2) build and develop a participative model for Faculty Senate in the management of Rajabhat University, (3) evaluate the concordance of the developed participative model for Faculty Senate in the management of Rajabhat University with the empirical data. The data were acquired from 263 samples consisted of 39 presidents of Faculty Senates of Rajabhat University and 224 committee members of Faculty Senates of Rajabhat University.

The research results were concluded as follows.

1. The Faculty Senate's participation in the management of Rajabhat University were in 5 aspects: 1) Implementation participation, Planning participation, 3) Evaluation participation, 4) Benefits participation, and 5) Creative thinking and decision participation. These aspects were at the moderate level. When the data were factored using confirmatory factor analysis: CFA, 4 factors emerged: Planning participation, Implementation participation, Benefits participation, and Evaluation participation.

2. The developed participative model for Faculty Senate in the management of Rajabhat University consisted of 4 principal factors: 1) Evaluation participation with factor loadings of 0.95 and 2 subfactors: Budget with factor loadings of 0.93 and 2 indicators and Personnel with factor loadings of 0.96 and 2

indicators, 2) Implementation participation with factor loadings of 0.91 and 2 subfactors: Policy with factor loadings of 0.99 and 2 indicators an, Implementation with factor loadings of 0.99 and 3 indicators, 3) Planning participation with factor loadings of 0.89 and 2 subfactors: Strategy with factor loadings of 0.99 and 2 indicators and Measure with factor loadings of 0.99 and 3 indicators, 4) Benefits participation with factor loadings of 0.79 and 2 subfactors: Property with factor loadings of 0.99 and 2 indicators, and Value with factor loadings of 0.99 and 3 indicators.

3. The developed participative model for the management of Rajabhat University was in concordance with the empirical data. Thus was considered in terms of other Goodness of Fit Indices including Relative Chi-square (χ^2/df) of $1.33 < 5.0$, indicating the theoretical model is in concordance with the empirical data at $0.05 p = 0.09$; Comparative Fit Index = 0.99, Standardized Root Mean Squared Residual : SRMR = 0.04; Root Mean Squared Error of Approximation : RMSEA = 0.03, value ranging from 0.00 - 0.08; Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA): TLI (Tucker-Lewis Index) or NNFI (Non-Normed Fit Index) = 0.99. The theoretical model being in concordance with the empirical data indicates that the model is concordance, the structural relationship of Faculty Senate's participation in the management of Rajabhat University is in concordance with the empirical data.

Keywords: Development Participative Model, Faculty Senate, Rajabhat University

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาพัฒนามาจาก “โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์” โดยโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์แห่งแรกเปิดสอนเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2435 ซึ่งตั้งขึ้นบริเวณ โรงเรียนเด็ก ตาบลสวนมะลิ ถนนบำรุงเมือง จังหวัดพระนคร (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร) หลังจากนั้น จึงได้ขยายไปตั้งอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครู” ในปี พ.ศ.2518 และได้เปลี่ยนเป็น “วิทยาลัยครู” ในปี พ.ศ. 2527 และเมื่อปี พ.ศ. 2538 ได้มีพระราชบัญญัติ สถาบันราชภัฏ ยกฐานะวิทยาลัยครู ให้เป็น “สถาบันราชภัฏ” โดยให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทาง วิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนา เทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและ ส่งเสริมวิทย์ฐานะครูจากนั้น ในปี พ.ศ. 2547 สถาบัน ราชภัฏ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏ” ตาม พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏดังเช่นปัจจุบัน จากพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 23 ให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีสภาคณาจารย์ และข้าราชการประกอบด้วยประธานสภาและกรรมการ สภาซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำและข้าราชการของ มหาวิทยาลัยองค์ประกอบจำนวนคุณสมบัติหลักเกณฑ์ และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจาก ตำแหน่งของประธานสภาและกรรมการสภาตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนการประชุมของสภาคณาจารย์และข้าราชการ และการเรียกประชุมคณาจารย์และข้าราชการให้ เป็นไป ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (สกล แก้วศิริ, 2553)

จากการปฏิบัติงานของสภาคณาจารย์และ ข้าราชการตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ซึ่งมีแนวคิดเพื่อให้สภาคณาจารย์แยกตัวออก จากฝ่ายบริหาร เพื่อต้องการทำให้สภาคณาจารย์แยก

จากฝ่ายบริหารโดยเด็ดขาดโดยการห้ามผู้ดำรงตำแหน่งบริหารมาเป็นสมาชิกสภาคณาจารย์ ประกอบกับมีผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกสภาคณาจารย์ค่อนข้างน้อย จึงเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีคุณสมบัติไม่เหมาะสมหรือไม่ชอบฝ่ายบริหารเข้ามาเป็นสมาชิกสภาคณาจารย์จำนวนมาก ทำให้ผู้บริหารเกิดความหวาดระแวง ขาดความเชื่อถือองค์กรสภาคณาจารย์ จึงทำให้เกิดปัญหาสำคัญอย่างน้อย 3 ประการคือ (วิชัย แหวนเพชร, 2553)

ประการแรก ขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสถานที่ บุคลากรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมประจำ และกิจกรรมพิเศษทำให้การทำกิจกรรมอยู่ในขอบเขตที่จำกัดมากหรือต้องทำกิจกรรมตามแนวทางที่ฝ่ายบริหารกำหนด

ประการที่สอง ฝ่ายบริหารแทรกแซงการทำงานของสภาคณาจารย์ สภาคณาจารย์บางแห่งถูกฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัยเข้ามาแทรกแซงการทำงานของสภาคณาจารย์ เช่น การขอตรวจข่าวสารที่จะพิมพ์เผยแพร่ การสั่งห้ามทำกิจกรรมบางอย่าง การส่งคนของฝ่ายบริหารเข้ามาเป็นสมาชิกสภาคณาจารย์ การมอบหมายงานที่ไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของสภาคณาจารย์ให้ทำ ฯลฯ

ประการที่สาม ฝ่ายบริหารไม่ค่อยยอมรับข้อเสนอหรือมติใดของสภาคณาจารย์ โดยเกรงว่าจะเสียศักดิ์ศรีภาพพจน์ หรือเป็นการพ่ายแพ้ถ้ายังไม่มี การแก้ไขปัญหาลำนี้ สภาคณาจารย์และฝ่ายบริหารจะมีความขัดแย้งกันมากขึ้นเรื่อย ๆ กลายเป็นเรื่องทำนองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อมหาวิทยาลัยและสังคม ในยุคที่มหาวิทยาลัยต้องปรับตัว และขัดแย้งทำไมจึงไม่ร่วมกันเปลี่ยนแนวคิดให้ฝ่ายบริหารที่มีความเข้มแข็งในการทำงาน สภาคณาจารย์เป็นองค์กรที่เข้มแข็งมีศักยภาพในการให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ ประเมิน และรักษาผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย เพราะถ้าให้โอกาสทุกฝ่ายทำหน้าที่อย่างเต็มที่อย่างเต็มความสามารถ บนหลักของธรรมาภิบาล (Good Governance)

จากสภาพปัญหาและแนวคิดในการบริหารในมหาวิทยาลัยราชภัฏดังกล่าว บทบาทและหน้าที่ของสภาคณาจารย์และข้าราชการนั้นมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การพัฒนามหาวิทยาลัยให้สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติให้มากที่สุด จากอดีตที่สภาคณาจารย์ไม่ค่อยมีบทบาทในการพัฒนาวิทยาลัย มาสู่ยุคปัจจุบันและโลกอนาคตที่สภาคณาจารย์ต้องให้ข้อเสนอแนะที่ดี และสนับสนุนฝ่ายมหาวิทยาลัยให้ทำงานพัฒนาวิทยาลัยในกรอบของรัฐธรรมนูญ และประการที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้นำเอาข้อเสนอแนะของสภาคณาจารย์และข้าราชการ ไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรมหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการ ในการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง และองค์ประกอบย่อย การมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัย ขั้นที่ 2 สอดถามสภาพการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยใช้

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยกำหนดกรอบจากการศึกษาวรรณกรรมจากในขั้นที่ 1 ซึ่งจะต้องประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวชี้วัด

ระยะที่ 2 การจัดทำร่างรูปแบบ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 จัดทำร่างรูปแบบ ตามองค์ประกอบที่ได้จาก ระยะที่ 1 การดำเนินการวิจัยในขั้นนี้ เป็นการร่างรูปแบบ การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้ร่าง และออกแบบส่วนประกอบและข้อกำหนดของรูปแบบที่ได้ศึกษาไว้ โดยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย และผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 จากการการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงสำรวจนำมาเรียบเรียงรูปแบบ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในรายละเอียดของรูปแบบ การการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ฉบับร่าง)

ระยะที่ 3 ทดสอบรูปแบบ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 จัดทำเครื่องมือ ตามองค์ประกอบของรูปแบบ ที่ได้รับการยืนยันและปรับปรุงเพิ่มรายละเอียดขั้นตอน การจัดทำเครื่องมือ ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ ของการวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item - Objective Congruence) พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item - Objective Congruence) ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ให้ข้อมูลในสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในที่นี้ให้นำมาใช้สภาคณาจารย์และข้าราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 41 ตัวอย่าง เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่น ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูล โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และกรรมการสภาคณาจารย์และข้าราชการ จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 21 คน รวม 840 คน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ กรรมการสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 แห่ง แห่งละ 21 คน รวมทั้งสิ้น 840 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan,) ได้กลุ่มตัวอย่าง 285 คน แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 285 ชุด ได้กลับคืนมา จำนวน 283 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 99.29 ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.1 จากการสังเคราะห์เอกสาร ได้ องค์ประกอบที่จะเอาไปถามรอบแรกนะ ที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม พบว่า ได้องค์ประกอบการมีส่วนร่วม จำนวน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมวางแผน 3. การมีส่วนร่วมดำเนินการ 4. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ 5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล

1.2 ผลจากการนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถาม ได้ข้อสรุปดังรายละเอียดที่นำเสนอ ดังนี้

จากการดำเนินการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า

สภาคณาจารย์และข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ สภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏมีส่วนร่วมดำเนินการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานตามแผนที่กำหนดไว้โดยใช้วิธีสังเกตสัมภาระณ์แบบสอบถามประชุมฯ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.22$) มีส่วนร่วมดำเนินการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือสนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) มีส่วนร่วมดำเนินการให้การช่วยเหลือสถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการและให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า สภาคณาจารย์และข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏตามสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ อันดับสอง คือมีส่วนร่วมในการวางแผน สภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมวางแผนในเรื่องกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) มีส่วนร่วมวางแผนกำหนดนโยบายเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) และมีส่วนร่วมวางแผนให้มีการใช้ดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่วัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ ($\bar{x} = 3.13$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในชั้นประเมินผล สภาคณาจารย์และข้าราชการมีส่วนร่วมในการประเมินภายในเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.14$) สภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมในชั้นประเมินผลในการนำผลการติดตามและประเมินผล เป็นข้อพิจารณาให้การสนับสนุนต่อการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$) มีส่วนร่วมประเมินผลแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาจากการติดตามและประเมินผล สภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์สภาคณาจารย์และข้าราชการในการ

ประสานงานการจัดทำวิทยุวิทยุและภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$) สภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ประสานงานประสานประโยชน์เพื่อให้จัดกิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$) มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ในการประสานงานเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสมและโอกาสอันควรสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.87$) และการมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจการส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 3.31$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนการคมนาคมสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนและข้อมูลอื่นๆ ให้เป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 3.04$) รองลงมาอันดับสาม คือการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มและตัดสินใจในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 2.94$)

2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ดังรายละเอียด

2.1 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยงบประมาณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.93 และองค์ประกอบย่อยบุคลากร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96 ประกอบด้วยตัวชี้วัด

รวม 5 ตัวชี้วัดดังนี้ ประเมินผลความคุ้มค่าด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.98 ประเมินความเห็นของผู้มีส่วนร่วม ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96 ร่วมกันแก้ไขปัญหา ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96 ประเมินความสำเร็จของงาน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96 และร่วมใจกันติดตามและประเมินผล ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.73

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยนโยบาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 และองค์ประกอบย่อยปฏิบัติงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวชี้วัดรวม 5 ตัวชี้วัดดังนี้ การประสาน สื่อสารข้อมูลภายในมหาวิทยาลัย ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.94 ที่ปรึกษาหรือเป็นผู้บริหารงานโครงการของมหาวิทยาลัยค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.93 ประสานงานกิจกรรมโครงการต่างๆของมหาวิทยาลัย ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.63 การฝึกอบรมให้รู้เทคนิคการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.79 และ ให้คำแนะนำในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.74

2.3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยยุทธศาสตร์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 และองค์ประกอบย่อยมาตรการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวชี้วัดรวม 5 ตัวชี้วัดดังนี้ กำหนดวิธีการแนวทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96 กำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหาร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.95 การกำหนดนโยบายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.89 กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.84 และ วิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของการบริหารงานค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.72

2.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยทรัพย์สิน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 และองค์ประกอบย่อยคุณค่า มีค่า

น้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ประกอบด้วยตัวชี้วัดรวม 5 ตัวชี้วัดดังนี้ กำหนดวิธีการแนวทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.96 กำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหาร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.95 การกำหนดนโยบายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.89 กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.84 และ วิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของการบริหารงานค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.72

3. เพื่อประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

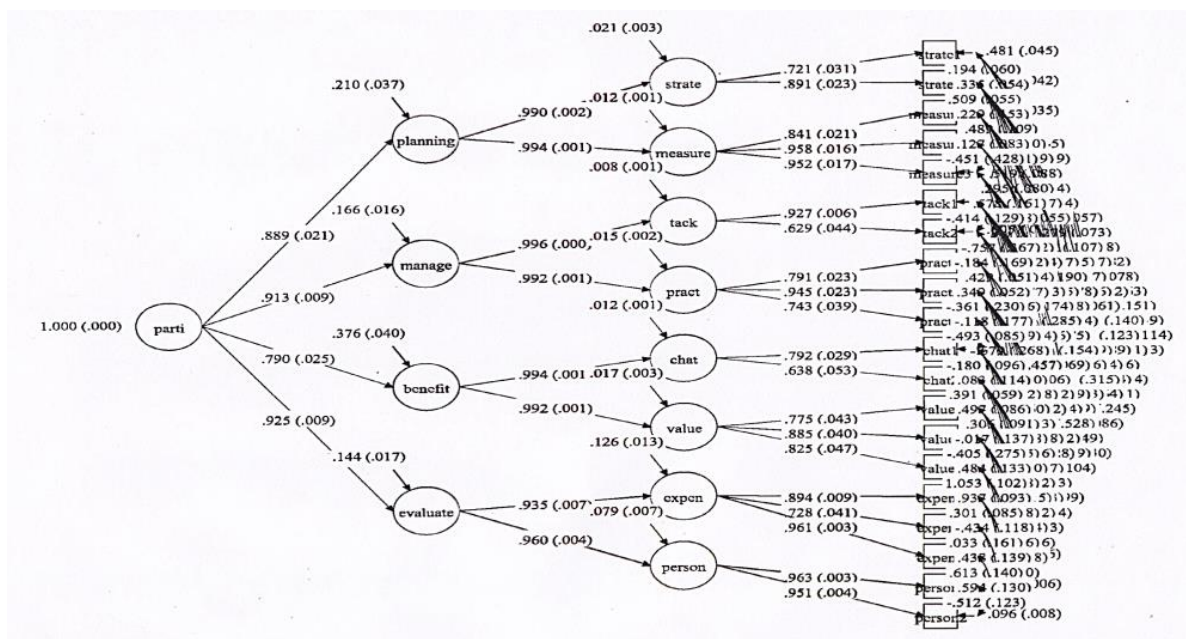
หลังจากการนำแบบสอบถามไปสอบถามจากกรรมการสภาคณาจารย์แล้ว นำเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบกับ เกณฑ์การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้าง พบว่า ในภาพรวม องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.95 องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.91 องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.89 และองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.79

และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏมีกับเกณฑ์ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าค่าความสอดคล้องค่าไค-สแควร์ สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่า = 1.33, $p = 0.09$ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ CFI (Comparative Fit Index) มีค่า = 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ TLI (Tucker - Lewis Index) หรือ NNFI (Non-Normed Fit Index) = 0.99 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) = 0.03 ค่าดัชนีรากของ

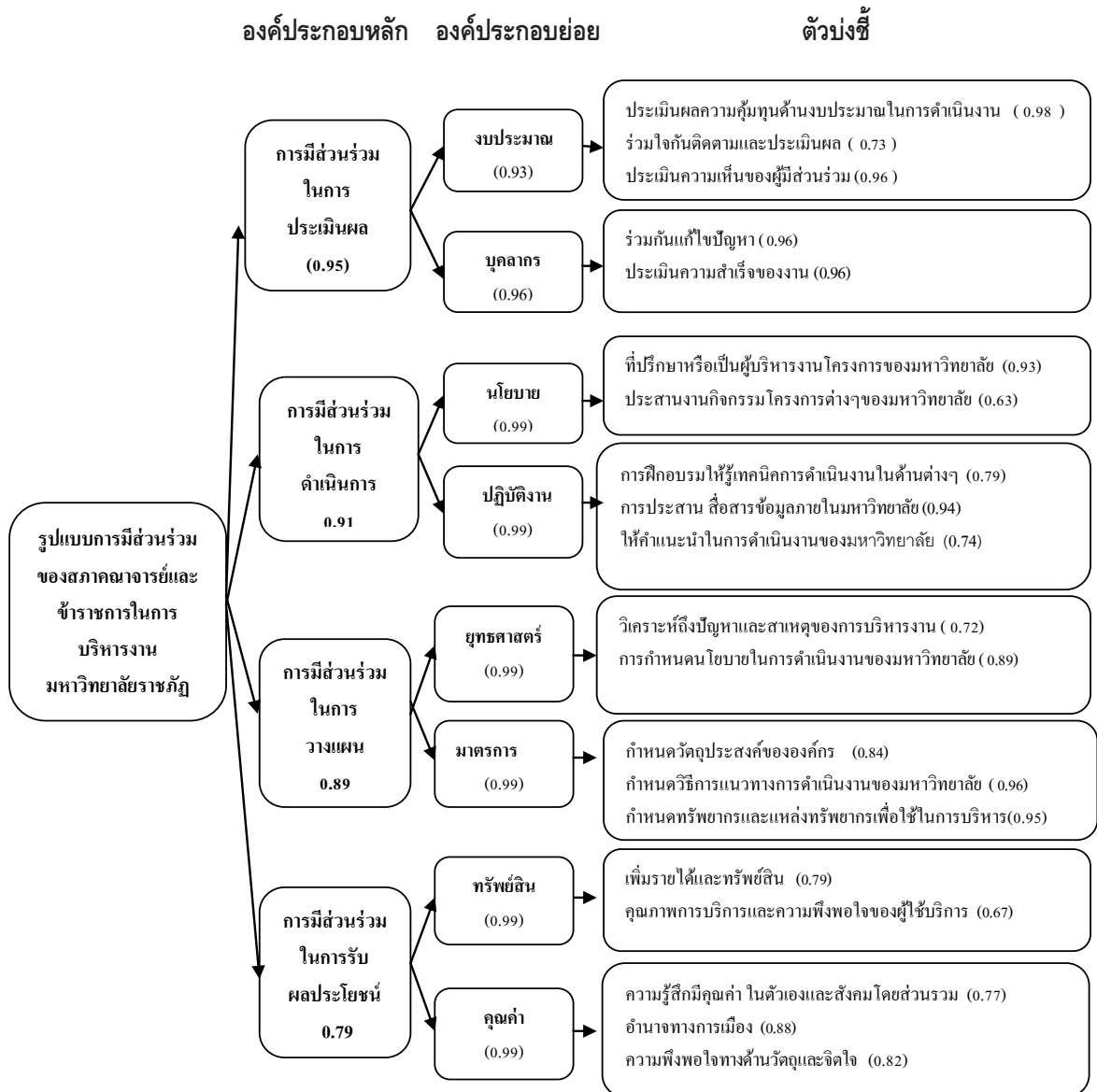
ค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน SRMR (Standardized Root Mean Square Residual) = 0.04 ($\chi^2/df = 1.33$, $p = 0.09$, CFI = 0.99, TLI = 0.99, SRMR = 0.04, RMSEA = 0.03) มีความสอดคล้องกับเกณฑ์ทุกองค์ประกอบ เมื่อเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบการมีส่วนร่วม

ของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการวางแผน และองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ

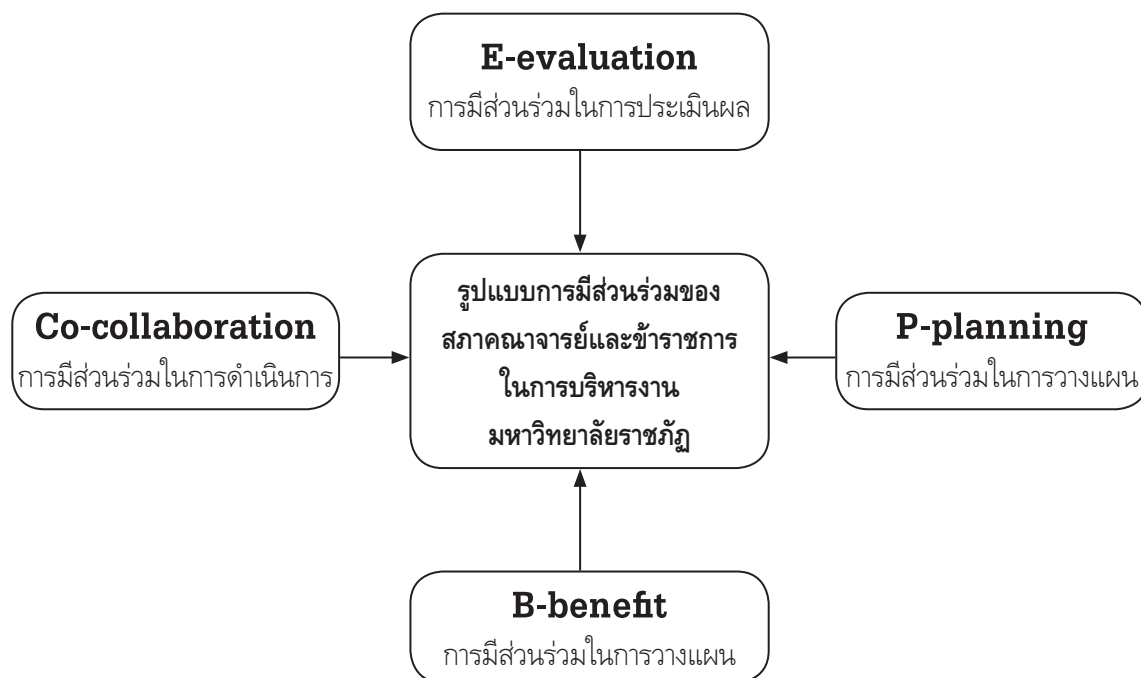
ภาพที่ 1 ตัวแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสุดท้ายการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ



ภาพที่ 2 รูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ



ภาพที่ 3 โมเดลการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ



อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากการศึกษาวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้องค์ประกอบการมีส่วนร่วมจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมวางแผน 3) การมีส่วนร่วมดำเนินการ

4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ 5) การมีส่วนร่วมในชั้นประเมินผล

จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการมีส่วนร่วมดำเนินการ ของสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานตามแผนที่กำหนดไว้โดยใช้วิธีสังเกตสัมภาษณ์แบบสอบถาม ประชุมมีส่วนร่วมดำเนินการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือสนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของมีส่วนร่วมดำเนินการให้การช่วยเหลือสถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรและให้บริการด้านต่างๆแก่ชุมชน ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สภาคณาจารย์และข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ซึ่งอาจมองได้ว่า การมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับ ระเบียบ ข้อกฎหมาย เป็นส่วนใหญ่

ซึ่งสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ ต้องมีกฎหมายข้อบังคับ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นการดำเนินงานส่วนใหญ่ของสภาคณาจารย์และข้าราชการ จึงต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ หรือกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ไม่สามารถจะไปดำเนินการนอกเหนือจากที่กฎหมาย กำหนดไว้ อันดับสองพบว่า องค์ประกอบมีส่วนร่วม ในการวางแผนสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัย ราชภัฏ มีส่วนร่วมวางแผนในเรื่องกำหนดแผนพัฒนา สถานศึกษาด้าน บุคลากร มีส่วนร่วมวางแผนกำหนด นโยบายเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมวางแผนให้มีการใช้ดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่วัสดุครุภัณฑ์ของ สถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม ในชั้นประเมินผล สภาคณาจารย์และข้าราชการมีส่วนร่วม ในการประเมินภายในเกี่ยวกับคุณภาพสภาคณาจารย์ และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมในชั้น ประเมินผลในการนำผลการติดตามและประเมินผล เป็นข้อพิจารณาให้การสนับสนุนต่อการ มีส่วนร่วม ประเมินผลแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการ แก้ไขปัญหาจากการติดตามและประเมินผล สภาคณาจารย์ และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการมีส่วนร่วม รับประโยชน์สภาคณาจารย์และข้าราชการในการ ประสานงานการจัดหาใช้วิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ประสานงานประสาน ประโยชน์เพื่อให้จัดกิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของมีส่วนร่วมรับ ผลประโยชน์ ในการประสานงานเพื่อยกย่องเชิดชู เกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสมและโอกาส อันควรและการมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ

จากการวิจัยพบว่าองค์ ประกอบการมี ส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ สภาคณาจารย์และ ข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมในการมี ส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินงานที่

ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด รองลงมา คือองค์ประกอบ การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ เกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนการคมนาคมสภาพทางเศรษฐกิจ ของชุมชนและข้อมูลอื่น ๆ ให้เป็นปัจจุบัน รองลงมา อันดับสาม คือการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มและตัดสินใจ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษา ให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนา เป็นรายบุคคลให้มากที่สุดซึ่งพบว่า สภาคณาจารย์และ ข้าราชการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม และตัดสินใจ อยู่ใน เกณฑ์ต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ต้องดำเนินการตามนโยบายของ ผู้บริหารและตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งการที่ สภาคณาจารย์และข้าราชการ จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการ คิดริเริ่มและตัดสินใจคงเป็นไปได้ยาก ซึ่งต้องดำเนินการ ตามกฎหมายระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาและตามกฎหมาย คือพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 และยังสอดคล้องกับงาน วิจัยของสภาคณาจารย์และข้าราชการวิทยาลัย TMCC (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจบรรยากาศของการทำงานของสภาคณาจารย์และข้าราชการของ TMCC (Truckee Meadows Community Collage) โดยทำ การวิจัยอาจารย์และพนักงานของ TMCC (Truckee Meadows Community Collage) 77.7 เปอร์เซนต์ เห็นว่า สภาคณาจารย์และข้าราชการ มีส่วนร่วมในการ บริหารนั้นคือมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วม ประเมินผลและยังสอดคล้องกับ ประพันธ์ สร้อยเพชร (2547) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงน่าจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) การวางแผนดำเนินกิจกรรม 3) การลงทุนและการ ปฏิบัติงาน 4) การติดตามและประเมินผล และยัง สอดคล้องกับ ทรวงูฒิ เรื่องวาทศิลป์ (2550) ได้ทำวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ใช้หลักการ ที่อิงไปในแนวทางของนโยบาย และได้พบว่า แท้จริงแล้ว

กระบวนการมีส่วนร่วมมีลักษณะที่คล้ายกับการกำหนดนโยบาย เพราะท้ายที่สุดของการกำหนดนโยบาย คือ การตัดสินใจและการตัดสินใจนี้เอง จึงเป็นเหตุเบื้องต้นของการกำหนดนโยบาย และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นเสมือนหนึ่งเป็นการขัดเกลา นโยบายให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน ตามแนวคิดของทรวงูฒิ เรื่องวาทศิลป์แล้ว กระบวนการการมีส่วนร่วมน่าจะเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการประเมินผลอีกด้วย

2. สร้างและพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนนี้เป็นสร้างและพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏผู้วิจัยได้นำารูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการสนทนากลุ่ม และนำไปสอบถามกับประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ และกรรมการสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบซึ่งจัดเรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มี องค์ประกอบย่อยจำนวน 2 องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยงบประมาณ ตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัดประกอบด้วย ประเมินผลความคุ้มค่าด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ประเมินความเห็นของผู้มีส่วนร่วมร่วมกันแก้ไขปัญหา และองค์ประกอบย่อยบุคลากร ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัดคือ ประเมินความสำเร็จของงานและร่วมใจกันติดตามและประเมินผล

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มี องค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบย่อยนโยบาย ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

ที่ปรึกษาหรือเป็นผู้บริหารงานโครงการของมหาวิทยาลัย และประสานงานกิจกรรมโครงการต่างๆ ของมหาวิทยาลัย องค์ประกอบย่อยการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัดดังนี้การประสานสื่อสารข้อมูลภายในมหาวิทยาลัย การฝึกอบรมให้รู้เทคนิคการดำเนินงานในด้านต่างๆ และให้คำแนะนำในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

2.3 การมีส่วนร่วมในการวางแผน มี องค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบย่อย คือองค์ประกอบย่อยยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัดวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของการบริหารงานการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย และองค์ประกอบย่อยมาตรการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัดกำหนดวิธีการแนวทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบย่อยทรัพย์สิน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัดเพิ่มรายได้และทรัพย์สิน คุณภาพการบริการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการและองค์ประกอบย่อยคุณค่า ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัดความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่า ในตัวเองและสังคม โดยส่วนรวม อำนาจทางการเมืองความพึงพอใจทางด้านวัตถุและจิตใจ

จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดรองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการดำเนินการการมีส่วนร่วมในชั้นวางแผน และลำดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ และยังพบว่า สภาคณาจารย์และข้าราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ชูชาติ อารี-จิตรานุสรณ์ (2550) ที่พบว่าบทบาทสภาคณาจารย์และข้าราชการในมหาวิทยาลัยของรัฐมีเป้าหมายหลักเพื่อการพัฒนาให้มหาวิทยาลัยสร้างประโยชน์สุขแก่ชุมชนสังคมและประเทศชาติให้มากที่สุดในการอบของธรรมชาติและการมีส่วนร่วมการมีโครงสร้างปัจจัย

สนับสนุนศักยภาพของกรรมการสภาคณาจารย์และข้าราชการรวมทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจที่ดีของสภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งจะทำให้องค์กรนี้ได้รับการยอมรับการสนับสนุนความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากทุกฝ่ายให้ทำหน้าที่ดูแลความโปร่งใสยุติธรรมในมหาวิทยาลัยและ สอดคล้องกับการศึกษาของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2550) ที่พบว่าหน้าที่สำคัญของสภาคณาจารย์คือการตอบสนองในกิจการที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็นโดยตรงเองโดยไม่ต้องรอให้มีการร้องขอหรือมีการมอบหมายซึ่งกิจกรรมโครงการ ได้การมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการและข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีส่วนร่วมในการประเมินผลสูงที่สุดในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการประเมินความเห็นของผู้มีส่วนร่วม ร่วมกันแก้ไขปัญหา ร่วมประเมินความสำเร็จของงาน รวมทั้ง ร่วมใจกันติดตามและประเมินผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของสภาคณาจารย์และข้าราชการวิทยาลัย TMCC (2013) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจบรรยากาศของการทำงานของสภาคณาจารย์และข้าราชการของ TMCC (Truckee Meadows Community Collage) โดยผลจากการวิจัยของสภาคณาจารย์และข้าราชการดังกล่าว พบว่า อาจารย์และพนักงานของ TMCC (Truckee Meadows Community Collage) ร้อยละ 57.4 เห็นว่าสภาคณาจารย์และข้าราชการควรมีบทบาทในการกำหนดนโยบายของวิทยาลัย และมีส่วนร่วมในการวางแผนการกำหนดนโยบายของวิทยาลัย การมีส่วนร่วมดำเนินการของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏการฝึกอบรมให้รู้เทคนิคการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ รองลงมา คือ การเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นผู้บริหารงานโครงการของมหาวิทยาลัยประสานงานกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัย และ ยังสอดคล้องกับการศึกษา

ของ Fallucca (2010) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้และการรับรู้ การปกครองสภาคณาจารย์และข้าราชการในการดำเนินงานกีฬามหาวิทยาลัย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการรับรู้ของสมาชิกสภาคณาจารย์ เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับเพื่อประเมินความรู้ของพวกเขาเกี่ยวกับบุคลากรด้านกีฬาและการบริหารจัดการด้านการเงินภายในการประชุมกลุ่มตะวันออกเฉียงใต้ (Southeastern Conference: SEC) การประชุมกลุ่มตะวันออกเฉียงใต้มีประวัติศาสตร์ความเป็นเลิศทางด้านกีฬา อันยาวนาน เช่นเดียวกับวัฒนธรรมทางด้านกีฬาที่สร้างขึ้นในของวิทยาเขตที่ได้รับการยอมรับของพวกเขา นอกจากนั้นสถาบันของการประชุมกลุ่มตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมดเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย ทำให้สมาชิก สภาคณาจารย์ทราบถึงความสำคัญของกีฬามหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงถึงความเป็นที่รู้จักของวิทยาลัย อย่างไรก็ตามพวกเขายังทราบถึงการขาดการมีส่วนร่วมในระดับมหภาคของคณาจารย์ และการตัดสินใจกีฬามหาวิทยาลัยหนึ่งใน 12 สถาบันการประชุมกลุ่มตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยรัฐมิสซิสซิปปี เห็นด้วยว่าสภาคณาจารย์ดำเนินบทบาททางบวกในการบริหารจัดการกีฬามหาวิทยาลัยที่สถาบันของพวกเขา การคงอยู่ของเค้าโครงเชิงบวกหนึ่ง เป็นตัวอย่างอธิบายความสัมพันธ์ที่ไม่แน่นอนในปัจจุบันระหว่างคณะและกีฬามหาวิทยาลัย ในหมู่สมาชิก สภาคณาจารย์ของการประชุมกลุ่มตะวันออกเฉียงใต้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Anderson (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์งานของสภาคณาจารย์และข้าราชการในมหาวิทยาลัยวิจัยอเมริกัน การศึกษานี้ทดสอบว่าทำไมและอย่างไรตำแหน่ง สภาคณาจารย์จึงถูกจัดให้มีขึ้นในมหาวิทยาลัยการวิจัยของอเมริกา สภาถูกจัดให้มีขึ้นโดยคณาจารย์เพื่อการตอบสนองต่อสภาการณของมหาวิทยาลัยเช่น ความไม่พอใจกับบทบาทของพวกเขาในการบริหารจัดการสถาบันหรือถูกจัดให้มีขึ้นโดยอธิการบดี เป็นวิธีการเชิงรุกที่ทำให้ฟังก์ชัน

ต่างๆ ของมหาวิทยาลัยทักษุศสมัย ในบางกรณีเรื่องนี้ก็นำไปสู่การจัดให้มีวุฒิสภา คือ วิกฤตอันเด่นชัดที่ถูกนำเข้ามาอย่างทันทีทันใดเพื่อจัดข้อจำกัดของระบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย สาเหตุหลักของการจัดให้มีวุฒิสภา คือ การเติบโตของคณะในมหาวิทยาลัย ซึ่งสร้างความจำเป็นที่จะต้องมีตัวแทนเพื่อแทนที่การประชุมของคณาจารย์ทั้งคณะวิชา ในช่วงเวลาของการจัดให้มีสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยหลายแห่งยังกำลังทำการปรับปรุงคุณภาพของคณะและกำลังเปลี่ยนไปมุ่งเน้นการวิจัย มากขึ้น การศึกษานี้ใช้ทฤษฎีอำนาจทางการเมือง (การตั้งระเบียบวาระการประชุม) เพื่อแสดงให้เห็นว่าการจัดให้มี สภาคณาจารย์เกิดขึ้นได้อย่างไร การจัดให้มี สภาคณาจารย์ได้รับการสนับสนุนโดยผู้ประกอบการที่ใช้ประโยชน์จากสภาพที่มีอยู่ในระหว่างหน้าต่างแห่งโอกาสสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในบทบาทคณาจารย์ในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ ในขณะ ที่ เมตต์ เมตต์การ์ธ (2553) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่มีความสอดคล้องกับ ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์ แต่ได้เพิ่มบางประเด็นที่เห็นว่า ยังมีข้อบกพร่องและอาจจะเสริมประเด็นดังกล่าวให้มีความชัดเจนขึ้น โดยเริ่มจาก

- 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุ และความต้องการ
- 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน
- 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 4) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- 5) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล
- 6) มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสอดคล้องกับจิราภรณ์ ศรีคำ (2547) ได้ให้ความเห็นในกระบวนการมีส่วนร่วมที่ลึก หรือเป็นการต่อเติมประเด็นสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมมากกว่านี้ ได้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมไปในทางของการพัฒนาชุมชน โดยการบูรณาการแนวทางที่เป็นนโยบายเข้ากับการพัฒนา จึงสะท้อนแนวคิดในเชิงสังคมมากกว่าตามแนวคิดของเขาแล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การมีส่วนร่วมในการคิด 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) การมีส่วนร่วมในการวางแผน

และดำเนินการ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 6)การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และยังสอดคล้องกับ Kowal (2006) ที่มุ่งความสนใจไปที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของคณาจารย์ประจำ ณ วิทยาลัยชุมชนของรัฐ ในรัฐนิวยอร์ก การศึกษานี้สำรวจขอบเขตและความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมตัดสินใจภาควิชาการซึ่งคณาจารย์เข้าใจในเชิงปริมาณด้วยวิธีการสำรวจ ซึ่งสอดคล้องกับ Ventimiglia (2005) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นผู้นำของสภาคณาจารย์และผู้บริหารกำลังเปลี่ยนการศึกษาระดับอุดมศึกษา การสนับสนุนวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญมากขึ้นกว่าที่ผ่านมาตามการวิจัยก่อนหน้านี้ ความคิดริเริ่มที่เปลี่ยนแปลงสถาบัน / หน่วยงานในภาพกว้างอย่างประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีผู้นำ / แกนนำจำนวนมากและการมีส่วนร่วมของคณาจารย์ในกระบวนการเปลี่ยนแปลง คณาจารย์มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญที่สำคัญต่อการวางแผนสถาบัน / หน่วยงานโดยรวม รวมทั้งข้อมูลเชิงลึกที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของการริเริ่มการเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในสถาบันจำนวนมากยังคงเกิดขึ้นโดยเป็นผลมาจากบทสรุปที่เป็นคำสั่งจากบนลงล่างโดยมีการตัดสินใจที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทั้งหน่วยงานสถาบันเพียงเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาคณาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏควรกำหนดให้การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายหลักของการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การประเมินผล

และการรับผลประโยชน์ พร้อมกำหนดตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม

2. สมาคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรนำการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารงานมหาวิทยาลัย เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรให้สมาคมอาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การประเมินผลและการรับผลประโยชน์ พร้อมกำหนดตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม

3. สมาคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรนำการมีส่วนร่วมการดำเนินการไปส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรเพื่อให้ทุกคนตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องการมีส่วนร่วม

4. สมาคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรนำการมีส่วนร่วมการวางแผน ไปส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่พัฒนาความเป็นธรรมาภิบาลขององค์กร

5. สมาคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรนำการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์และข้าราชการได้รับการพัฒนาในกิจกรรมพัฒนาความรู้สึที่มีคุณค่าต่อองค์กร รวมทั้งการส่งเสริม ความกินดีอยู่ดี

ของบุคลากรในองค์กรเพื่อความสำเร็จขององค์กรในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ได้มีการนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของสมาคมอาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการศึกษาเพิ่มวิจัยครั้งต่อไป เช่น

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำรูปแบบการมีส่วนร่วมของสมาคมอาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. ควรศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการมีส่วนร่วมของสมาคมอาจารย์และข้าราชการในการบริหารงานมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล

3. ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาคมอาจารย์และข้าราชการในระดับภาคหรือขนาด ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. ควรมีการวิจัยและพัฒนา ปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสมาคมอาจารย์และข้าราชการ



บรรณานุกรม

- กองเพชร สุนทรภักดี และคณะ. (2532). **การรับรู้และความคาดหวังของบุคลากรมหาวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทสภาคณาจารย์และพนักงาน มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ**. กรุงเทพฯ: สภาคณาจารย์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). **การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน: การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีสยาม.
- ชูชาติ อารีจิตราอนุสรณ์. (2555). **บทบาทของสภาคณาจารย์ : อดีต ปัจจุบัน อนาคต**. (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://science.yru.ac.th/teacherCouncil/tcm/role.php>
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- วิชัย แหวนเพชร. (2552). **ปัญหาของสภาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.
- สกล แก้วศิริ. (2553). **การศึกษารูปแบบการบริหารงานสภาคณาจารย์และ ข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุรพล ศรีบุญทรง. (2551). **บทบาทของสภาคณาจารย์ : ความคาดหวัง และสภาพความเป็นจริง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนลุ่มเม็ดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประพันธ์ สร้อยเพชร. (2547). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียนตำบลแซ่ข้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Amber C. Fallucca. (2010). **Faculty Senators and Their Knowledge and Perceptions of The Governance of Intercollegiate Athletics**. the Degree of Doctor of Philosophy in the Educational Administration, Higher Education College of Education University of South Carolina.
- Christian K. Anderson. (2007). **The Creation of Faculty Senates in American Research Universities**. Degree of Doctor of Philosophy. The Graduate School College of Education. The Pennsylvania State University.
- Lee Joseph Cronbach. (1974). **Essentials of Psychological testing**. New York: Harper and Row.
- TMCC . (2013). **Truckee Meadows Community Collage Faculty Senate Climate Survey**. Dandini Blvd, Reno, NV 89512.